

Szerkesztői ajánló

A lapszám, amelyet kezében tart, vagy akár a képernyőjén tanulmányoz a tisztelt olvasó, az onkológiai és pszichiátriai, döntően affektív betegségek komorbiditásával, diagnosztikai és terápiás aspektusaival foglalkozik. A magyar szakirodalmat áttekintve elég kevés tanulmányt találunk, amely a „testi” és „lelki” betegségek összefüggésével foglalkozik, pedig általánosságban a teljes populáció több mint fele szenved valamilyen szomatikus betegségben, közülük kb 30%-nál pszichiátriai probléma is feltárható. A népesség ¼-nél fordul elő pszichés megbetegedés, közülük 70%-nál mutatható ki szomatikus kórfolyamat (1). Ezek az adatok is arra utalnak, hogy a klinikai gyakorlatban nagyobb figyelmet kell szentelnünk a komorbid folyamatok felismerésére, terápiájára.

A szomatikus betegségek között a tumoros betegségek előfordulása az egyik leggyakoribb, jelentős terhet jelent a beteg és környezete számára, ugyanakkor az idő előtti halálozás talán legnagyobb számban fordul elő körükben. Az együttes előfordulás epidemiológiai vizsgálatait ismerteti Lazáry Judit, rámutatva, hogy az onkológiai betegek körében jóval magasabb a depresszió prevalenciája, mint az átlagpopulációban, de ez igaz a depressziósoknál kimutatható tumoros betegségekre is. A szerző kitér a diagnosztika nehézségeire egyben fontosságára is, különös tekintettel azokra a tünetekre, panaszokra, amelyek mind a két betegségben kórjelzők lehetnek. A közlemény felhívja a figyelmet arra is, hogy a pszichiátriai tünetek akár első jelei lehetnek a háttérben zajló tumoros folyamatnak. Az onkológiai és depresszív folyamatok biológiai szintű bidirekcionális kapcsolatát ismertető közleménnyel már az előző számban találkozhatott az olvasó (2). A daganat elsődleges diagnosztikájában, majd a terápia hatékonyságának követésében tagadhatatlanul a legfontosabb szerepe a képalkotóknak, közülük a PET-CT vizsgálatoknak van. Kajáry Kornélia és mtsai az eljárást ismertetik közérthetően, a radiológiában, illetve a nukleáris medicinában járatan szakembereknek is magas szintű információkat szolgáltatva. A PET-CT alkalmazása a mindennapos pszichiátriai gyakorlatban még várat magára (kivéve talán a demencia differenciáldiagnosztikája), azonban a tudományos igényű vizsgálatok adatokat szolgáltatnak agyi folyamatok természetére, illetve a pszichofarmakonok szerkezetbeli viselkedésére.

Amennyire megkívánt a pontos diagnosztika, annyira szükséges a lehetőség szerinti egyénre szabott terápia is. A szomatikus betegségekben a rászorulóknak nélkülözhetetlenek a pszichológiai intervenciók, pszichoszociális támogatások, ugyanakkor a manifeszt komorbid pszichiátriai betegségek esetén elengedhetetlenek az egyéb terápiák. A komorbid onkológiai és depresszív betegségek kezelésében például szükségessé válik a pszichofarmakonok alkalmazása. Az ezzel foglalkozó közlemény arra keres választ, hogy az antidepresszívumok hogyan befolyásolják a tumoros betegségek kialakulását, lefolyását, hatásosak-e ebben a populációban diagnosztizált depresszióra, van-e közvetlen befolyásuk a daganatok patofiziológiájára. Dank Magdolna és mtsai pedig közleményükben az onkológiai terápiák pszichés hatásaival foglalkoznak, elsősorban a „chemobrain” jelenség jellemzőivel. Lényegében a kognitív funkciók reverzibilis, illetve irreverzibilis károsodásáról van szó, amelynek megelőzése, kezelése kihívást jelent a gyógyító team számára.

Kinek ajánlhatja e lapszámot a szerkesztő? Minden egészségügyi dolgozónak, de elsősorban azoknak, akik onkológiai beteggel találkoznak. Konszenzus van arról például, hogy a szomatikus, köztük az onkológiai betegek körében a depresszió aluldiagnosztizált és alulkezelt. A komorbiditás felismerése, a komedikáció során a helyes terápia megválasztása nem könnyű feladat, tehát ismereteink bővítése ebben a témakörben is elengedhetetlen. Ezt felismerve tartott több interdiszciplináris szimpóziumot a Pozitron-Diagnosztika Központ a Magyar Pszichofarmakológusok Társaságának közreműködésével. Tematikus számunk közleményei az egyik szimpózium előadásainak írott változatai.

Szerzők ugyanakkor talán hozzá tudtak járulni egy e témában megvalósuló szakmaközi ajánláshoz.

KOVÁCS GÁBOR

1. Goodell, S., Druss, B.G., Walker, E.R. (2001) Mental disorders and medical comorbidity. The synthesis project policy brief; No 21. www.policysynthesis.org
2. Péter L. (2018) A depresszió és a tumorok komorbiditásának biológiai háttere. *Neuropsychopharm Hung* 2018; 20(2): 59–64